

Nro 22.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL:

*Költ Bétsben Pünköst Havának 31-dik napján
1793. esztendőben.*

B É T S.

Múlt Szombaton költözött ki a' fels. Cs. K. udvar, nevezetesen a' Felsőges Császár és Császárné, itten mulató kedves Nádor Ispánunk *Sándor Leopold*, és *József* fő hertzegek a' *Laxenburgi* nyári mulató residentiába, a' természet zöld köntösének szemlélésére, és a' meg frissült tavaszi egészséges levegő égben való részesülésre. Tegnap előtt reggel onnan vissza térvén, egész estig audentiát adott ö Felsőge a' szokás szerint azoknak, a' kik magokat előre jelentették. Tegnap dél előtt igen fényes bútsú járás vala itt, melly

ben mind a' Császár és Császárné ö Felségek, mind a' Fels. fő hertzegek és hertzeg asszonyok jelen vóltanak, 's nagy buzgósággal vitték végbe áhétatolságokat.

Kedden este igen szép mesterséges tüzet adott *Stuver* úr a' Praterben, mellynek szemlelésére számos uraság és lakosok, 's azok között az ifjabb nagy hertzegek is meg jelentenek, onnan pedig a' Szépkúti királyi nyári lakó palotába mentenek által, holott az egész nyáron múlatni fognak.

Hadi Történetek és Környülállások.

Májusnak 19 napján, reggeli 6 órakor, három helyen támadták meg a' Frantziák az Ausztriai seregeket, és Pr. *Condé* corpusát Landau vidékén, még pedig három colonnében. Az egyik *Knittelsheim* felé masirozott, és olly keményen ágyúzott, hogy a' helységbe is repültek a' golyóbisok. A' lakosok többire el hagyták lakó helyeiket, 's *Germersheimbe* futottanak. A' tsata reggeli 6 órától fogva 9 óráig tartott, mellyben vitézi módon viselték magokat a' Cs. K. katonák, és a' *Mirabó* serege. Ebben 1 escadron dragonyos, és 1 batalion magyar gyalogság vólt a' Gr. *Gyulai* regementéből, még is diadalmat vettenek az ellenségén.

Párisban Májusnak 16 napján költ levelek szerént *Custine* Generál tétetett, a' meg hólt *Dampierre* helyett, a' Flandriában táborozó Frantzia seregnek fő kormányozójává, és a' mint mondatik, magok a' katonák kiváuták ötöt a' N. Gyűléstől. Helyette ideig 's óráig *Houchard* Generál fogja a' Rajna mellett fekvő Fr. armádát kormányozni. El is ment már *Custine* Flandriába. Maga a' N. Gyűlés is vallást teszzen arról, hogy ő minden más Fr. Generálok között leg hivebb patrióta, leg jobb rendet és fenyítéket tartott katonáinál, leg jobban 's világosabban számolt a'

küldetett pénzről, és hogy leg inkább iparkodott az assignátáknak folyamatba való tételekben.

Frankfurtban Májusnak 20 napján költ magános levélből im ezeket olvassuk, az az előtt 5 nappal *Ottweilertől* nem meszfe a' Prussusok és Frantziák között történt tsatáról. Pr. *Hohenloe* Prussiai Generál Lieutenánt személyesen ki menvén a' *Neukirchennél* fekvő ellenség táborának meg vizsgálására, úgy tapasztalta, hogy az 2000 emberből álló, de fekvése olly formán legyen rendeltetve, hogy azt minden nehézség nélkül meg lehessen támadni. Ahozképest minden késedelem nélkül ki állította *Szekely* Obersternek 900 főből álló seregét, a' melly réa' menvén az ellenségre két ágyúból keményen lövöldöztött réa'; hanem a' Frantziáság is repitgette ellenek ágyú golyóbisait, mindazáltal tsak ugyan semmi kárt nem tehetett a' Prussiai katonákban. Ugyan azon időben és órában a' falutól nem meszfe hányt sántzai ellen küldötte Pr. *Hohenloe* a' Treviri vadász katonákat, és a' *Wedel* füselier regimentének kemény töltésű katonáit, a' kik magok részekről bizony nem hevertenek. Ennek a' kettős attackának, az az, ellenség bosszontatásának, az a' jó következése vala, hogy félvén a' Frantziák, táborok bal szárnyának el nyomattatásától, nagy sebességgel és zürzavar között vissza vonták magokat, kiknek utánok lódúlván a' lovas katonák, egynéhány embert küldöttek a' más világra. Ennekfelette 3 hadi tisztet és 51 embert fogtanak el közüllök. A' tsata piatzon is 19 Frantziák maradtanak; ellenben 2 Prussiai katonánál több meg nem holt a' viaskodás között.

Karlsruhéból, a' Baden-Durlaki Marchiónak lakó városából azt a' hirt kaptuk, hogy Majusnak 17 napját meg előző éjjel a' Bäden tartományba akarván a' Frantziák ellenségesképen bé ütni, 8 hajóval indúltanak ki *Fort Louisból* alsó Alsátziának a' Rajna partján fekvő erős várából. Jókor észre vévén a' Cs. K. katonák az ellenség-

nek Izándékát, békeféleggel engedték őket a' szárazra ki jönni hajóikból, hanem akkor kartátsokkal lövén közikbe, két hajókat mindgyárt el süllyesztették, 's 100 Frantziát teritettek le a' földre. Az életben meg maradtak hajóikra vissza futván, nagy félelem és rettegés között tértenek oda vissza, a' honnan ki mentenek.

Ugyan innen jött levélből tudjuk azt is, hogy Gr. *Wurmser* Generál, egy órányi földel közelebb telepedett le Landauhoz, és hogy nem sokára fontos hírt fogunk onnan hallani. — *Brisgovia*ba 20000 Cs. K. katonák várattatnak, kiknek el érkezésekkel 60 ezer főre fog a' Bádeni Marchionatusban fekvő hadi seregnek száma szaporodni.

Frankfurtumban Májusnak 21 napján költ levélben azt olvasuk, hogy a' Frantzia patrióták és Pr. *Condé*, meg holt XVI *Lajos* király testvértse kormánya alatt vitézkedő ki költözött Frantziák között, Májusnak 17 napján történt viaskodásnál, ott körül belől, mérgesebb 's véresebb ütközet nem volt. Mintegy 12 vagy 15 ezer Frantzia patrióta katonák meg támadván Pr. *Condé* seregét, mint a' dühött farkasok ugy rohantanak rájuk; hanem ezek is, mig lehetett, vitézi módon viselték magokat, és sokáig ellenek állottak, végtére csak ugyan kéntelenek voltak a' nagyobb erőnek engedni, és 4 ágyút hátra hagyni. A' Pr. *Condé* részéről sok fő Frantzia nemesek hullottanak el, Pr. *Rohán Lajos* pedig, ama híres *Rohán* Kárdinálnak atyafia el fogattatott. De bezeg a' *Condé* vitézei is a' tromfot tromfal ütötték vissza, mivel segítséget kapván a' Cs. K. seregektől, nem csak az előtt egy órával el vesztett négy ágyúikat nyerték vissza, hanem ennek felette ezeken kívül kettőt vettének el tőlök, és 1800 embert rész szerént meg öltek, rész szerént pedig meg sebesitettek közülök. Igy vesztegetik a' Frantziák a' Frantziákat a' szabadságról való haszontalan képzelődéseik miatt.

Ezen tsatáról következő tudositást vetünk Májusnak 19 napján *Bruchsalból* a' Spirai Püspöknek lakó helyéből. Tegnap előtt, úgy mond, 35000 Frantzia támadta meg a' Cs. K. és Pr. *Conde* seregeit *Belheim* és *Knittelsheim* körül. Egyfzersmind egy trupp Frantziáság masirozott ki *Landauból*, olly véggel, hogy a' Cs. K. seregnek oldalába tsapjon. Élfre vevén ezt Edikobenben és *Malshejmban* fekvő Prufsusoknak vezérjei, 7 batalion gyalogsággal, 6 escadron lovalsággal, és 10 ágyúval utánna eredtek a' *Landauból* ki masirozott ellenségnek, és meg táadván, keményen meg verték, 's vissza üzték ötet. Még is mindazonáltal hat egéfsz óráig tartott amazok között el kezdődött tsata, mellyben meg győzöttetvén a' Frantziák, *Rheinzaiberben* visszfa nyomultak. Pr. *Hohenloe-Bartenstein Lajost* egy ingoványos tóba ugratta az ellenség, a' mellyből maga ugyan nagy ügyyel bajjal ki menekedvén, 's tsonakra kapván, által ment a' *Rajna* vizen, de a' lova a' tóban meg fült. *Fort Louis* (*Fortalium Ludovici*) mellett is mozdulásban vólt az ellenség, mellyből azt lehetet ki húzni, hogy meg támadja a' Cs. K. seregeket; ahokképest Májusnak 18 napján, nagy sietséggel két divisió küldetett a' *Filipsburgi* hidon által a' *Wurmser* huszár regementéből.

A' Cs. K. és Prufsiái égygyesült seregek keményen készülnek *Moguntziának* formalis ostromlásához, melly ha egyfzer el kezdődik, a' mint hallatik, minden 24 óra alatt 13000 lövések esnek réa, t. i. 6 — 8 fontos ágyukból 6000; 12 — 24 fontosokból 3000; 48 fontosokból 2500; és 1500 bomba golyóbisok, még pedig 8 nap alatt minden meg füzés nélkül. Nemhogy hallani ezeknek rettentő, földet 's levegő eget reszkettető bögéseit, nemhogy tzélúl ki tétettetni azoknak, de még tsak képzelni is szörnyűség azt a' pulztitást, azt a' veszedelmet, mellyet ezek az emészto fzerfzámok fognak *Moguntzia* épületeinek és lakosinak okozni. Bezzeg meg fogják a' fzegény Mo-

guntziaik a' Frantzia velek közlött szabadságnak a' díjját fizetni, nem hiszem hogy 100 ezteudók alatt is ki pökhefsék az által okoztatandó kárt.

A' *Brüsszelből* jött levelek által a' felöl tudósítatunk, hogy a' Flandriában táborozó Frantzia seregnak *Májusnak* 10 napján lett meg győzettetése után erős kézzületek tétetődnek *Valenciennes* és *Condé* várainak formális ostromlására *Májusnak* 14 napján 300 Frantzia rabok, és 60 's egynéhány sebes és beteg Frantziákkal meg rakatott szekerek érkeztenek oda, t. i. *Brüsszelbe*. E' mellett sok hazájából ki költözött Frantziáság megyen oda által, kiknek mindazonáltal tellyeséggel meg nem engedtetik az ott való meg maradás, félvén attól az Előjárók, ne talám ollyanok is legyenek közöttök, a' kik a' N. Gyűlés által bérbé fogadtatván, a' ki költözésnek szioq alatt, alattomban hintegesék a' Fr. szabadságnak veszedelmes konkolyát.

Frantzia Ország.

A' Frantzia revolutionának kezdetétől fogva, mind ekkorig, abban a' palotában tartották a' nemzetnek képviselői gyűléseiket, mellyben ennekelotte a' Parlamentom szokott lenni, és a' melly közönségesen *Palais*-nak, az az, Palotának neveztetett. Nem tudatik, mi okon, meg változtatta a' N. Gyűlés eddig tartott öszve gyűléseinek helyét, és a' *Thuilliert*, az az, a' királyi lakó palotát választotta e' végre, melly minthogy igen tágas, nem minden nemzet képét viselőnek lefzen elegendő torka és mellye a' kiáltozásra. A' palotának közepén egy nagy kerek asztal vagyon, melly körül ülnek a' N. Gyűlésnek tagjai, minden rang tartás nélkül, éppen úgy, mint a' *Jupiter* isten által vendégségbe hivatott apróbb istenek, az elsőség miatt közöttök támadott pernek el távoztatására.

Ugy hallatik, hogy már most nagyobb tsendesség uralkodik a' Fr. gyűlésekben mint eddig, nem lévén, sem jobb, sem bal rész, sem hegyi, sem völgyi szakadás közöttök. Ebben a' *Tuillier* nevű szép tágas palotában tartatott első ülésben, egy Pictaviumból Párisba vissza ment nemzeti biztos azon tartománynak, és az ottan fel támadott Fr. szabadság ellenségeinek jelenvaló állapotokról tett a' N. Gyűlésnek jelentést, azt mondván a' többek között, hogy a' rebelleseknek derék lovalsága és erős töltésű katonái, 's közöttök igen sok papok vagynak, a' kik mihelyt valamely várost, avagy falut el foglalnak, a' templomokba bé menvén *Te Deum laudamus* énekelnek azokban, a' hová fordúlnak és mennek, mindenütt sok követőket találnak, a' titkos aristocraták állortzáikat le hányván, melléjük állanak, 's velek egygyütt hadakoznak és kégyetlenkednek a' patrióták ellen; végtére, hogy a' vólna azoknak tzéllök, hogy egész Gasconiát, és Rupella városát, mellyben igen szép és nagy fegyveres tár vagyon, el foglalhassák. Ebben az ülésben végeztetett az is el, hogy a' meg holt *Dampierre* Generálnak teste a' *Pantheonban*, az az, abban a' templomban temettefsen el, mellyet a' hiv patriótáknak számokra rendelt a' N. Gyűlés ez előtt két esztendővel, a' hová által vittetett *Ferneyből* a' *Voltair* meg senyvedt teste, és a' hová temettetett *Mirabó* is. Továbbá ebben az ülésben tett *Cambon* arról jelentést, hogy Generál *Guetineau* (olvasd *Getinó*) a' rebellesekhez által állott, a' *Brefsuyre* városban lévő nagy magazinomot nekik által adta, 's így kiáltozott a' nép között: *Éllyen XVII Lajos király; éllyen a' királyné, éllyen a' Jesus s. a. t.* Végtére, hogy a' nevezett Generálnak hívségtelensége miatt 3000 patrióták estenek a' rebelleseknek kezekbe, és hogy a' *Marsillai* katonák meg nem adván nekik magokat, hat emberen kívül, mind le vágattak.

Májusnak 11 napján tartatott ülésben Lütich, az az, Leodia városának küldöttjei (ezeken nem az ottan maradt hiv lakosokat, hanem a' Leodiai püspökségnek vissza vétele után, onnan ki költözött, frantzia módon gondolkodókat kell érteni) meg jelenvén, esedező levelet nyújtottanak bé a' N. Gyűlésnek, mellyben azt kívánták, hogy a' Leodiai püspökség szerkeztetne bé a' Frantzia köz társaság kebelébe. Minden ellen mondas nélkül tellyesített kívánságok, és az a' felől tétetett közönséges végezés bé iratott a' protocolomba, e' mellett barátságos tsókokat adott nékiek a' N. Gyűlés előülője.

E' napon tartatott ülésben gyászos szinnel festette le a' *Ligeris* és *Ingeris* vizek között fekvő Departementumoknak, az az, Ország osztályainak igazgatója, azoknak veszedelmes állapotját, pénzt, fegyvert és katonát kért, mellyeknek szükséges voltát annyival inkább sürgette, mennél jobban szaporodnak a' rebelliseknek számok. Ezen bé adott esedező levélnek fel olvasatása után, ki egygyet, ki mászt szóllott a' N. Gyűlésnek tagjai közül. Egygyik azt mondotta, hogy minden katonaságra alkalmas fró deákok, inasok, vendégfogadóknak és kafféházakban szolgáló ifjak, öltöztesenek fegyverbe, 's küldettesenek a' Fr. táborokhoz. Másik azt javasolta, hogy a' Párisi osztálynak Igazgatói terjeszték a' hazának jelenvaló szomorú állapotját a' lakosoknak szeméik eleibe, a' mostani N. Gyűlésnek tagjai tovább is meg maradjanak hivatalyaikban; zárattasának bé a' közönséges játék néző helyek; vonattasának a' lárma harangok, süttesenek el az illy környül állásoknak ki jelentésére rejteltett ágyúk. Harmadik, szükségesnek lenni itilte, hogy a' Párisi lakosok Burdegaliának példája szerént küldettesenek a' rebellisek ellen, hogy a' városnak minden quártélyaiba (20 illyen kvártélyokra vagyon Páris fel osztattatva, mellyekben mind öszve 967 úttzak, és a' templomokon, szerzetes házakon, iskolákon, és ispotályokon kívül

30,000 házak vagynak), nemzeti biztosok küldetésének a' rekrutirozásnak sietetésére; hogy a' tehetős lakosok áldozzák fel tehetségeiknek egy részét azoknak meg jutalmaztatásokra, a' kik a' fegyver fogás miatt házi dolgaikban meg károsíttatnának; hogy örökös *amnestia*, az az, vétekről való el felejtés tétettetne azok iránt közön-ségség, a' kik a' köz társaság ellen fegyvert fogtanak, hogyha meg bánván tselekedeteiket, ismét vissza térnének annak hívségére. Ezen emlitett fel tételek közül tsak égyedül az határozatott meg, hogy a' rekrutirozásnak sietetésére 94 nemzeti biztosok mennyenek Párisnak quártélyába. Míndezekre azt jegyzette meg *Danton* nevü tagja a' N. Gyűlésnek, hogy nemtsak hasznos, hanem nagyobb bátorságnak okáért szükséges is volna, szüntelen 150 ezer fegyveres embert készen tartani Párisban, kiket minden szempillantásban oda lehetne küldeni, a' hová a' szükség és a' környül állások kívánnák.

Májusnak 12 napján tartatott ülésben, a' többek között a' fordúlt elő, hogy a' Normandiában öszve gyüllött rebellisek *Keresztény seregnék* nevezik magokat, hogy az el fogattatott nemzeti gárdistákat szoros őrizet alatt tartják, hogy a' fogságba esett parasztokat szabadosan botsáttják, minekutánna esküvés által arra kötelezik magokat, hogy a' vallás, XVII. *Lajos*, a' Frantzia Monarchia, és a' keresztény sereg ellen soha fegyvert nem fognak 's. a. t. Ez a' hir rend kívül való rémülést okozott a' N. Gyűlésben. Erre egyik azt mondotta, hogy 30,000 flintát kellene *Maubegeből* hozattatni, 's Párisban meg igazítatván quártélyok szerént ki osztogatni, (ha el botsátanak azokat *Maubege* környékében fekvő Cs. K. seregek) és 20,000 Párisi lakost küldeni a' rebellisek ellen. Másik azt, hogy 30,000 Párisi fegyveres lakost kellene postán a' rebellis tartományoknak meg hódoltatásokra küldeni, és e' végre az ottan lévő 6000 kotsikat bérbe fogadni. Ismét más azt, hogy a' hadi költségnek ki álli:

sára minden tehetős polgár 100 livrától tízet fizetne hadi adóba, hogy minden gyanús emberek fogattásanak meg, 's lövettefsenek a' lárma ágyúk. Utollyára egyik közülök azt javasolta, hogy a' közönséges tsendefségre vigyázó deputatziónak mostani tagjai még egy hólnapig hagyattásanak meg hivatalyaikban. Ezt az égygyet decretálta a' N. Gyülés, a' többit pedig nem. A' Párisi fő kármány szék ellenben azt végezte, hogy minden tsupa mulatságra és pompára szolgáló lovaknak tomporaira tüzes vafsal süttettefsen a' szabattság kutsmájának formája, mellyekről meg esmérteivén, a' midön szükséges lejénd, szabadosan el vétettefsenek a' Fr. köz társaság szolgálattýára.

Neversből (Noviodunumból) jött levelek azt erősítik, hogy ottan minden gyanús személyek, nevezetesen a' nemesek feleségeikkel és gyermekeikkel égygyetemben meg fogattatván, az úttzán által a' várason kívül fel állitatott szabattság fájához vitettenek, holott térden álva botsánatot kérni kényszeritettenek, annakutánna a' Karmeliták klastromának pintzéibe rekesztettenek

Hollandia.

Lejdából Májusnak 16 napján azt írta egy valaki, hogy két Fr. regement, u. m. *Orledns* és *Royal Marine* által szöktek az Insurgensek Generaljához *Gastonhoz*. De e' még nem bizonyos.

Bukovinából.

Csernovitz 16. Május 1793.

Mi az újság Moldovába, Rajába és Lengyel országba?

A' mostani Moldovai Vajda 13 napján ezen hólnapnak indúla két fiainak, kik is Konstanziánápolyba szándékoznak, a' Dunáig való kíséresekre, minekutánna azon 36 Lengyel országból

ki vándorolt hazafiakkal, kik a' Moldovában való le telepedésnek szabadságot kerestek, fegyvereiket le rakatta, és egy depositoriumban bé záratta volna.

A' *Chotimi* Basa el rendelte vala magában, hogy minden idegen kereskedőket az országból ki küldjön, melly parantsolatnak ki hirdetése ezen hétre vala meg határozva, őszve is gyűltenek minden kereskedők *Chotim* várossában, hol a' Basa illy okát adá fel tett szándékának. Ti magatok láttjátok, hogy egy felől a' *Muszka*, más felől a' Német hatalom vagyon szomszédtságon, a' Törökök nyúghatatlanok, és régulat nem esmerő emberek; én a' ti bátorságos meg maradástkért nem garantérozhatok, az által pedig, hogy egyik, vagy másik közülletek Törökjeim miatt meg károsittatik, nem akarnék alkalmatosságot a' két hatalomságnak adni, a' békeességnek fel bontására, jobb azért, hogy ti menyetek ki az országból. Ezen parantsolat executióba is ment volna, de mivel a' Basa levelet adni a' maga rendeléséről nem akara, arra változék a' decretum: Légyen szabad néktek három hólnapig az országban meg maradni, de úgy, hogy minden kereskedő hólnaponként mindenik darab marhától a' Basának 1 forintot, a' legelő helylyért pedig ismét külön fizessen. Továbbá, hogy mind a' régi szokott Török vám, egy marhától 40 pénz, mind pedig a' mi felséges udvarunktól fel állittatott vám, darabjától egy forint, meg fizetődjék; ezeken kívül olly igen rettenetes a' húzás vonás, hogy a' nép, a' melly már az előtt is hozzá volt szokva a' Török igazgatáshoz, mostanában seregenként szokik és költözik ki az országból.

A' *Lengyelek* meg hódoltanak a' *Muszkának*, közelebből esék ezen meg hódolás *Kaminick* várossában, a' honnan egy *Májor* küldeték a' napokban a' *Chotimi* Basához, ki is azt jelenté, hogy a' *Muszkák* a' *Dnister* vizén egy álló hidat ki

vánnak *Chotim* városánál a' magok költségeken fel verni, melly jelentésre a' Basa tsak azt felelé, hogy ő ezen kívánságokat a' Mufzkáknak, a' maga udvara eleibe terjesztteni kéntelenítették. Imitt amott esnek apró tsaták is a' Lengyelek és Mufzkák között, de az a' nevezetes, hogy az utólsók mindenkor győzedelmesek, és mindenekben szerentsések.

A' Lengyel Brigadéros Generális *Szucharovszky*, ki is 2 tisztekkal egygyütt ma is *Chotimban* vagyon, a' maga népétől, melly *Rajának Mohilov* felől való részében sátorozott, és 5000 emberekből állott, el hagyattatott, és minden készületeiben, mellyet a' nép magával az országba vissza vitt, meg károsítottatott. Ennek kívánsága az vala, hogy a' Basa ő neki a' *Raján* való keresztül utazást *Gallitziában*, az hol ott le kívánt telepedni, engedné meg, de szerentséltenségére a' népe úgy tudósítottatott, hogy ő az el árulásban foglalatoskodik a' *Törököknél*. A' bövség nállunk felettébb nagy, a' gabona, és a' hizatlan szarvas marhák is felettébb óltsók, a' ló pedig nagyon drága. Többet most nem írhatok, mert sietek.

Magyar Ország.

Ungváron 12 Mai. Valamiképen minden nemes Hazánknak és Nemzetünknek boldogságát tárgyazó környül állásokban: úgy ditsőségesen uralkodó Fejedelmünk' és Királyunk', *II. Ferentz* első szülött férfi magzattyának, *Ferdinánd* *Aus-triai* fő hertzegetskenek születésén is, rend kívül való örömet nyilatkoztatta ki, ama minden tudományoknak meg betsülhetetlen *Maecenása*, a' tanult elmének betsülője, nemzeti nyelvünknek kedvellője és előmozdítója, az özvegyeknek és árváknak tápláló dajkája, a' szükölködőknek gyámolítója, felebaráttyanak minden szinmutatás nélkül való baráttya, a' *Munkátsi Püspök* *Bacsinszky*

András úr ö Excellentiája. Ez a' minden tekintetben valóságos, nagy és buzgó hazafi Majusnak 7-dik napján, *Ungváron* tartatott Vármegye Gyűlésére meg jelenvén, elsöben is residentiáját világosította meg, következett napon reggeli 9 órakor a' sz. egyházba bé menvén, buzgóan esedezett Hazánknek boldogságáért, és a' Fels. Austriai Háznak virágzásáért, 's állandóságáért, az isteni tisztelet alatt ropogtak a' mazsár ágyúk, mint különös alkalmatóságnak harsogó prédikátorai. Az isteni tiszteletnek végbe menetele után minden ottan lévő nevezetes és érdemes urakat gazdagon meg vendégelt. Valamint az ambrosiának, úgy a' nectárnak is nagy kelete volt a' vendégek között, gyakorta ürültek a' poharak Felséges Urunknak, Affzonyunknak, a' füzletett fő hertzegnek jövendöbeli királyunknak, és az egész királyi familiának és a' magyar vitéz seregeknek egészségekért, 's mindannyiszor durogtak mazsár ágyúk. Nevezetesebbé tette ezt a' pompát az e' napon tartatott Vngvári országos sokadalom, és Vármegye gyűlése, melyekre mindenfelöl nagy sokaság gyülekezett fel. Mind a' vendégek, mind a' nézők, tökéletes meg elégedéssel töltötték el e' napot. — Adjon a' jó Isten sok *Bacsinszky Andrásokat* édes Hazánknek!

Jelentés.

Pápa. Májusnak 21-dik napján. Már két rendbeli munkátskáim által, a' Deák Litteratura, a' vagy az én reménységem szerént jó útba indítatván, 's addig is, míg még a' Corneliussal készek lehetnék, a' Görög Litteraturának is hasonló móddal oskoláinkba lehető bé hozattathatását elő mozdítani akarván, egy kis munkátskát

készítettem, melyet illy tzim alatt szándékozok közönségessé tenni: *A' Görög nyelvnek első kezdete; egy kis rövid Grammatikával, 's Görög — Magyar szótárral el készítve 's. a. t. ilyen módal:*

1. Leg elől lesz a' Görög Textus. Első helyet foglalnak ebben a' *Sósiadestől* öfzve szedegetett hét Görög böltsék gyönyörűséges 's egy-lzersmind igen könnyű erköltsi sententiái; azután lesznek a' *Demophilus 's Democrates* mondásaik, egynéhány *Epictetusból* válogatott sententiákkal együtt. Ezeket követik a' *Hierocles* nevezetesebb elmés mulattságai: ezeket ismét *Ezópus* könnyebb meséi, — *Aelianusból 's másból* is valami. — Mind ezeknek öfzve szedegetésekben a' könnyűség, 's az ifjakat hasznosan gyönyörködtető tanításbeli mód, vólt a' leg főbb szemintézetünk.

2. Második részét fogja tenni ezen könyvetékének a' Görög Grammatica magyarul. Ebbe meg lesz a' Grammaticából mind az, valamit csak a' kezdő ifjaknak tudni szükséges. Hozzá adatik az a' tanításbeli mód is, melly szerént egy hólnap alatt meg lehet az egész Grammatikát akárkinek is tanulni, úgy, hogy leg ottan a' Görög Irók olvasásához foghat.

3. Harmadik része ezen könyvetékének lesz a' Görög-Magyar szó-tár. Ebbe mind azok a' szók fel lesznek jegyeztetve, valamellyek csak a' Görög Textusban vagynak; még pedig a' meny nyire csak tölem ki telhetett, igaz magyarsággal.

Hogy a' Görög Literatura egy fő részét teszi a' tudományok igaz virágzásának; hogy az egy leg hathatósabb eszköz a' jó izlés megszerzésére, következésképen a' nemzet pallérozására; és hogy ebben minél előbb 's jobb móddal lehetne, gyarapítani kellene ifjainkat; talán már

kétségen kívül való dolog. Tsak a' hát a' kérdés, hogy ezen én munkátskám eszközölheti é a' Görög Literaturának iskoláinkba való bé hozatathatását. Erről hát, addig is, mig az érdeemes közönség tsekély munkámról itéletet tehetne, szavam 's betsületem kezes lessz.

Most a. o. bizodalmasan kérettetnek általunk az oskolák érdeemes Gondviselői 's Tanítói, nevezetesen a' nemés ifjúság, hogy a' kik ezen tsekély munkánk út mutatásával élni akarnak, 's a' könyvet meg szerezni kívánnyák, minél elébb magokat jelenteni ne sajnállyák; akár itt én nálam, akár a' már több izben is ki nevezett Collector Uraknál, a' szokott jutalom lejendő meg adatása alatt. — A' munka mintegy 13 vágy 14 árkuśni lessz: az árra úgy fog alkalmaztatni, hogy a' szegény tehetségű ifjak is könnyen meg szerezhessék. — Az egész könyvnek, a' mint fellyebb is emlitém, tzellya a' lessz, hogy ebből az úgy nevezett Syntaxistak is Görög nyelv tanulásokat halznosan el kezdhessék, a' nagyobb idejű ifjak pedig belölle, magánosan, minden tanító nélkül is boldogúlhassanak: — idövel, ha a' jó Isten életünknek kedvezénd, a' Görög Literaturának bővebb kintseivel is értettyük ifjainkat. — Ezeknek jelentésével én magamat az oskolák esmerőinek 's szeretőinek jó hajlandóságaiba ajánlom.

Márton István, Pápai Profelsor.

* * *

Mai napon érkezett hozzánk a' tsata piatról eggy kurir *Stipsits* Májor úr, avval a' kedves izennettel, hogy Pr. *Koburg* Famárs mellett Fr. Flandriában a' Frantziákat meg támadván,

1000 embert közülök le vágott, 250 el fogott, kik között 1 Generál és 3 Frantzia Obester vagon. Ennekfelette nem csak 20 ágyúit, hanem egész táborát el nyerte az ellenségnek, és Valenciennes várat közelebből bé zárta. Cs. K. Obester *Mack* gyenge sebet kapott ebben a' tsatában. Következendő postán bővebben fogok e' történetről írni.

* * *

Printz Koburnak emlékezetére, a' ki múlt Mártiusban a' Frantziákat az Austriai és Szövetséges Belgyiomból ki kergette, 's azolta is szüntelen diadalmaskodott rajtok, következő *Chronographicont* küldötte hozzám *Szepes Vármegyéből* egy jó hazánkfia a' bé iktatás végett:

LILIA

ab aqVILIs aVstrlaCIs DISCerta

beLLIDVce pRInCIpe IosIa sáXone CobVrglo.

Doct. Decsy Sámuel.